

Etableringsfond til Hjælp for Landboudommen.

For nogen Tid siden fremkom Meddelelse om, at man i Vendsyssel omgikkes med Planer om Oprettelsen af et Etableringsfond til Støtte for unge Landmænd. — Det er noget sundt og godt, der ligger til Grund for denne Tanke, og den aabner vide Perspektiver.

Nedenfor redegør Gaardejer *Marius Heilesen*, M. F., Dalgaard, Tornby, der har taget Sagen op, for dens Formaal og for, hvordan den tænkes gennemført.

Efter Opfordring vil jeg gerne fremkomme med følgende: Tanken om Skabelsen af et Etableringsfond i Hjørring Amt maa betragtes som et Led i de Bestræbelser, der fra forskellige Sider og paa forskellige Maader udfoldes inden for Landbrugsorganisationerne og Samfundet i sin Helhed for at yde den Del af Landboudommen Anerkendelse, som forblev tro mod Landbrugserhvervet i en vanskelig Tid til Gavn for hele vort Folk og Land. — Det er bleven sagt af ledende Mænd inden for Landbrugsorganisationerne i vort Land, at nævnte Del af Ungdommen ikke skal blive glempt, naar Fredens Arbejde igen skal bygges op.

Tanken om Skabelsen af et Etableringsfond til Støtte for unge Mennesker, der etablerer sig inden for Landbruget, fremsatte Formanden for Brønderslev Landboforening, Gdr. *Chr. N. Østergaard*, Vrensted, for et Par Aar siden paa Foreningens Generalforsamling. Tanken havde jeg siden ved flere Lejligheder drøftet sammen med Østergaard, og han sagde, at hans Bestyrelse gav Tanken Tilslutning, men at den havde Betænkeligheder ved at gaa i Gang med Arbejdet og vove Forsøget.

Da Spørgsmaalet saaledes syntes at være henlagt, var jeg i Efteraaret naaet saa vidt i mine Overvejelser, at jeg havde besluttet mig til at sammenkalde Ledelsen af samtlige Landbo-

organisationer i Hjørring Amt — herunder Landbo- og Husmandsforeningerne med deres Sekretærer, Formændene for Slagterierne og Mejeriforeningerne samt en Repræsentant for Bankerne, Sparekasserne og Pressen. Mødet blev afholdt den 8. Januar 1945 i Hjørring, og næsten alle de indbudte var mødt. Ved Mødets Begyndelse gav jeg den Oplysning, at dette var lukket, saa enhver kunde udtale sig frit, og videre fremsatte jeg følgende:

Hvis man vil gaa tilbage i Historien, vil man se, at Vilkaarene for vor Ungdoms Etableringsforhold inden for Landbruget har været meget forskellige — for det meste vanskelige.

Ved Vedtagelsen af de forskellige Udstykningslove for Oprettelse af Husmandsbrug blev Forholdene ændret betydeligt til det bedre for de smaa Formuer, idet unge Mennesker, der var i Besiddelse af Energi, Dygtighed og Sparsommelighed, havde Mulighed for at skaffe sig eget Hjem og Eksistensmuligheder for sig og deres Familie.

De første Udstykningslove var behæftet med flere Mangler, som man senere har søgt af afhjælpe, navnlig var de første Brug for smaa. Selv om man fra alle Sider anerkender disse Loves Betydning for vor Landboudom, idet der ved Udstykningslovenes Hjælp er skabt mange gode og lykkelige Hjem — saa har man kun delvis naaet at efterkomme den Trang hos Landboudommen, som har været til Stede for at skabe eget Hjem paa Landet og ved den Jord, de føler sig bunden til.

De Vanskeligheder, der paa forskellige Maader har været for Ungdommen i saa Henseende, har bevirket, at en Del af Ungdommen har maattet søge Erhvervs muligheder i Byerne, og de er derved i mange Tilfælde bleven indrulleret i den graa, arbejdsløse Hær, hvorfra der næsten uden Undtagelse ingen Vej eller Muligheder fører tilbage til Landet igen. — Disse Forhold er hverken vore unge eller Landbruget tjent med at fortsætte med i Fremtiden; og navnlig naar vi gør os klart, hvad vi skylder den Del af Ungdommen, der blev tro mod vort Erhverv — trods Fristelsen om store Krigsfortjenester.

Et kan vi sikkert alle blive enige om: at vi inden for vort Lands Grænser vil faa store Vanskeligheder at overvinde. —

Det er allerede meget vanskeligt for den Del af Ungdommen, der igennem flere Aar har ønsket at etablere sig inden for Landbruget i eget Hjem, og dette er Bevæggrunden til, at jeg har indbudt til dette Møde, for at man inden for vort Erhvervs forskellige Grene kunde drøfte Problemet.

Jeg er saa dristig at foreslaa, om man ved fælles Bestræbelser skulde kunne finde et Grundlag til Overvejelse af Muligheden for at skabe et Fond ved frivilligt Bidrag fra alle landbrugsinteresserede Foreninger, Institutioner samt Enkeltpersoner. Dette Fond skulde efter nærmere Bestemmelse kunne komme Landboudommen til Hjælp ved dens Etablering i Hjørring Amt — i samme Forhold og i samme Omraade, som Midlerne er indkomne.

Nu forudskikkes den Bemærkning, at det hele er Tanker til Overvejelse og Drøftelse. Jeg har tænkt, at vi ved frivilligt Bidrag tegnede os for Eksempel foreløbig for 5 Aar à 10 Kr. pr. Medlem. — Det vil for de ca. 14 000 Medlemmer, der er tilsluttede Amtets forskellige Landbo- og Husmandsforeninger, aarlig give 140 000 Kr. — Og jeg tror slet ikke, at jeg har regnet for højt, da jeg mener, at der er mange, der vil give mere i disse Tider i Betragtning af hele Sagens Betydning. — Endvidere er der Mulighed for at føre den frivillige Tegning videre, f. Eks. til Slagterierne, og forsøge at faa Leverandørerne til at tegne 1 Kr. pr. leveret Svin, samt at anmode velhavende Institutioner saasom vore mange velhavende Banker og Sparekasser om Støtte til Sagen. — Det afgørende for Sagens Løsning er, at man fra alle Sider vil være med til at løfte i Flok. — Her vil jeg citere afdøde Etatsraad *Andersen*, der sagde: „At Villien til at ville, skaber Evnen til at kunne.“

I Sammenligning med andre Erhverv, f. Eks. Handelsstanden, har Landbruget aldrig til Hjælp for Ungdommen formaaet at skabe Midler, der kan udlaanes paa meget billige Betingelser eller helt uden Vederlag, eller til Uddeling som Hædersgave til unge, dygtige og energiske Mennesker, som har gjort sig fortjent dertil.

Det frie Erhverv, som Landbruget er, vilde ved Skabelsen af et saadant Fond skabe Respekt for sig over for andre Erhverv

— og derved være med til en Løsning af det meget vanskelige Spørgsmaal: „Hvorledes hjælper man Landboudommen med at stifte eget Hjem og bevare den for Landbruget?“

Hvorledes skal Fondets Midler anvendes? — Ja, det bliver jo de Organisationer, der gaar med i Arbejdet, der kommer til at udforme disse Bestemmelser. Jeg har tænkt f. Eks., at hvis et Par unge Mennesker vil etablere sig inden for Statshusmandsbruget el. lign. inden for Landbruget, skulde de kunne faa et rentefrit Laan, der tillige var afdragsfrit de første 2—3 Aar, og at eventuelle Renter af Fondet blev brugt til Uddeling som Anerkendelser og Gaver, hvis man kunde ønske at uddele saadanne. — Endvidere kunde jeg ogsaa tænke mig, at man gav Anerkendelser til den Del af Ungdommen, der af egne Midler havde bevist den sunde Opsparings Betydning.

Jeg ved godt, at det er en stor Plan, jeg her har søgt at gøre de indbudte interesseret i; men jeg tror tillige, at den vil kunne blive meget betydningsfuld for vort Erhverv og en stor Hjælp til vor Ungdom, der er stedt over for en meget vanskelig Fremtid. — Jeg tror ogsaa, at det vil lette det forestaaende Lovgivningsarbejde paa dette Omraade, naar Landbruget selv viser Villie til at hjælpe. Man har tidligere inden for vort Erhverv vist, at man ved Enighed har kunnet løse store og betydningsfulde Opgaver til Gavn for vort Land og Folk, og jeg vil slutte med at minde om den gamle Sentens: „Ved Enighed kan der af ringe Begyndelse skabes Storværk; men ved Uenighed gaar selv det største til Grunde.“

I den efterfølgende Diskussion gav man Forslaget en varm og enstemmig Tilslutning. Man drøftede forskellige Grundlag for Opkrævning af Bidragene, deriblandt blev nævnt Ejendoms-skylden som det mest retfærdige Grundlag. — Sagen vil nu blive forelagt paa Slagteriernes og Landboforeningernes Generalforsamlinger i den nærmeste Tid, og man vil derefter afholde et nyt Fællesmøde for hele Amtet, hvor man vil ned-sætte et Udvalg, der skal udarbejde Forslag til Vedtægter og Love, saa der kan blive ensartede Regler og Fremgangsmaader for alle Amtets Landboforeninger. — Sagen har siden dens Fremkomst været Genstand for stor Opmærksomhed fra mange